

Nr 33

Av herr **Hedlund m. fl.**, om sänkning av den allmänna pensions-
åldern till 65 år, m. m.

(Lika lydande med motion nr 30 i Första kammaren)

Vid fördelningen av samhällets resurser måste de äldre garanteras en god trygghet och en rättvis del av standardhöjningen. De har genom sina arbetsinsatser lagt grunden till vårt välfärdssamhälle. Folkpensionerna måste även i fortsättningen spela en central roll i samhällets insatser för att skapa rättvisa åt de äldre. De har den största betydelsen för låginkomstgrupperna. Till dem som har det ekonomiskt sämst ställt måste särskilda pensionsförmåner ges.

Bland åtgärderna för att dels ge de äldre en rättvis andel av standardhöjningen, dels göra särskilda insatser för de äldre som har det sämst ekonomiskt ställt bör också ingå en sänkning av pensionsåldern för dem som nu har 67 år som allmän pensionsålder. Ålderspension från folkpensioneringen och tilläggs pensioneringen utgår fr. o. m. den månad varunder den försäkrade fyller 67 år. Denna pensionsålder har gällt sedan 1914.

Efter framställning från den försäkrade kan ålderspension tas ut före 67 års ålder, dock tidigast fr. o. m. den månad då den försäkrade uppnår 63 års ålder. Om ålderspension tas ut i förtid minskas pensionen med 0,6 % för varje månad, som då pensionen börjar tas ut återstår till den månad då den försäkrade fyller 67 år. Pensionsuttag kan också uppskjutas. I sådana fall ökas pensionen på motsvarande sätt med 0,6 % per månad, dock att hänsyn inte tas till tid efter det att den försäkrade fyllt 70 år. En samordning är föreskriven mellan uttag av folkpension och tilläggs pension. Förtida uttag måste enligt uttrycklig föreskrift avse båda pensionsandelarna.

Förtidspension från folkpensioneringen och tilläggs pensioneringen tillkommer i princip försäkrad under 67 år vars arbetsförmåga på grund av sjukdom är nedsatt med minst hälften och då nedsättningen kan anses varaktig. Vidare har i avvaktan på resultatet av pågående utredningsarbete angående en allmän arbetslöshetsförsäkring antagits vissa bestämmelser om ett särskilt kontant stöd åt äldre arbetslösa. Riksförsäkringsverket har framlagt förslag om utvidgning av möjligheterna till förtidspensionering.

Möjligheterna till förtida uttag och vidgade möjligheter till förtidspensionering är viktiga inslag för att förbättra pensionssystemet. Därmed

elimineras emellertid inte den orättvisa som skillnaden i pensionsåldern mellan olika grupper utgör. Folkpensionärer i allmänhet kan inte erhålla full folkpension före 67 års ålder utan att pensionen reduceras. De aviserade vidgade möjligheterna till förtidspensionering beräknas omfatta 10 000—20 000 personer. Kvar står att det stora flertalet pensionärer pensioneras först vid 67 års ålder, medan andra grupper erhåller pension utan reduktion vid lägre ålder. En vanlig pensionsålder bland dessa sistnämnda är 65 år, medan andra pensioneras vid en ännu lägre ålder.

De som har fysiskt särskilt ansträngande sysselsättning och den längsta arbetstiden torde i övervägande antalet fall tillhöra dem som pensioneras först vid 67 års ålder. Antalet låginkomsttagare är också relativt större bland dem som pensioneras vid 67 års ålder än bland dem som pensioneras tidigare. Antalet ansökningar om förtidspension och om förtida uttag är särskilt stort bland dem som har de fysiskt hårdaste sysselsättningarna. En relativt stor andel av dem som är arbetslösa är i åldern 65—67 år.

En sänkning av den allmänna pensionsåldern till 65 år tillhör de angelägnaste rättvisefrågorna. Mot en allmän sänkning av pensionsåldern har ibland ställts angelägenheten av andra förbättringar för pensionärerna. Standardförbättringar för pensionärerna är en förstahandsfråga, och de pensionstillskott som börjat införas för dem som har den sämsta ekonomiska situationen är ett steg i rätt riktning. Ytterligare åtgärder i denna riktning bör tagas. En betydande del av de ökande resurserna måste ansås till förbättringar av pensionerna. Det finns emellertid ingen anledning att uppställa dessa angelägna reformer som hinder för att skapa rättvisa i fråga om pensionsåldern. Höjningarna av pensionsnivån kommer i första hand, men det är synnerligen angeläget att fördela samhällets resurser så att en sänkning av pensionsåldern kan komma till stånd.

För många människor är möjligheten att få fortsätta med förvärvsarbete även efter uppnådd pensionsålder mycket värdefull. Det är därför angeläget att ansträngningar görs från samhällets och från näringslivets sida för att i så stor utsträckning som möjligt garantera sysselsättning åt dem som vill fortsätta sitt arbete även efter uppnådd pensionsålder.

Vi föreslår att den allmänna pensionsåldern sänks från 67 till 65 år. Möjligheter till förtida uttag före denna ålder bör finnas även i fortsättningen liksom möjligheter att uppskjuta pensionsuttag.

När andra lagutskottet under 1969 års vårriksdag avstyrkte vårt motionsförslag om utredning av frågan om sänkt pensionsålder gjordes det bl. a. med motiveringen: "När tillgängliga resurser medger en sådan reform, kan en utredning av de lagstiftningsfrågor som hänger samman därmed med all sannolikhet klaras av på förhållandevis kort tid." Vi anser en sänkning av pensionsåldern från 67 till 65 år vara en viktig jämlikhets-

reform, som bör genomföras snarast möjligt. Mot bakgrund av utskottets uttalande finns det anledning utgå ifrån att erforderligt utredningsarbete kan vara avslutat så snart att reformen kan träda i kraft den 1 januari 1972.

Med hänvisning till det anförda hemställes,
att riksdagen måtte besluta

a) om sänkning av pensionsåldern till 65 år för dem som nu är berättigade till full ålderspension först vid 67 års ålder;

b) om rätt till förtida respektive uppskjutet pensionsuttag även efter en sänkning av den allmänna pensionsåldern;

c) att reformen träder i kraft den 1 januari 1972.

Stockholm den 14 januari 1970

<i>Gunnar Hedlund (cp)</i>	<i>Sven Vigelsbo (cp)</i>	<i>Thorbjörn Fällidin (cp)</i>
<i>Johannes Antonsson (cp)</i>	<i>Lars Eliasson (cp)</i> i Sundborn	<i>Nils G. Hansson (cp)</i> i Skegrie
<i>S. G. W. Wahlund (cp)</i>	<i>Gunnar Larsson (cp)</i> i Luttra	<i>John Eriksson (cp)</i> i Bäckmora
